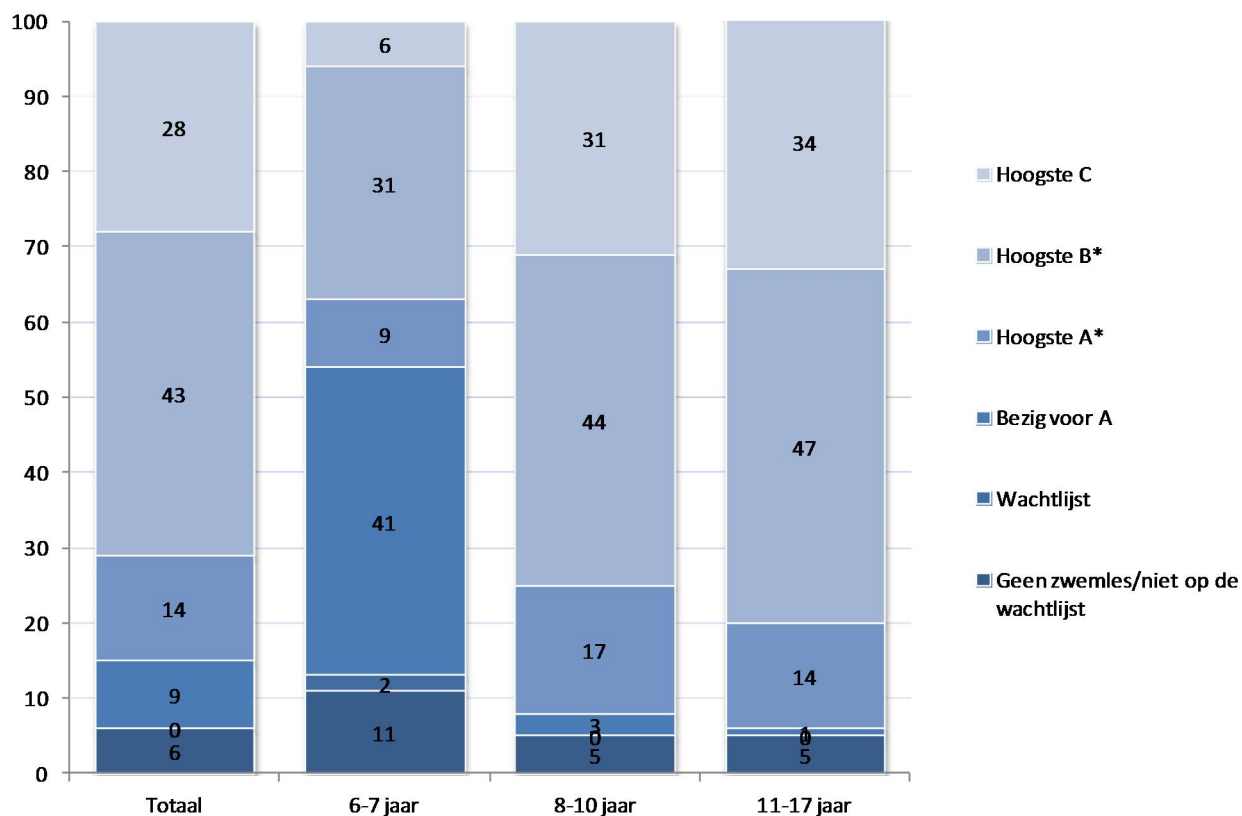

Zwemvaardigheid 2012

Eerste resultaten Vrijetijdsomnibus 2012 SCP/CBS

November 2013

Zwemvaardigheid naar leeftijd Nederlandse bevolking 6-17 jaar, 2012 (in procenten)

*kinderen die A of B behaald hebben, kunnen nog bezig zijn voor respectievelijk hun B en C diploma

Samenvatting

Bij het verlaten van de basisschool heeft slechts eenderde van de kinderen het hele zwem-ABC doorlopen. 6% van de kinderen heeft geen zwemles gevolgd.

Allochtone kinderen en kinderen in huishoudens met lagere inkomens zijn minder zwemvaardig dan autochtone kinderen en kinderen in huishoudens met hogere inkomens.

Een op de negen A-diploma's wordt behaald via het schoolzwemmen.

Dat blijkt uit de Vrijetijdsomnibus (VTO) 2012, van het SCP en het CBS.

Inleiding

Leren zwemmen is in een waterrijk land als Nederland van groot belang. Voldoende zwemvaardig zijn kan verdrinkingen voorkomen en is noodzakelijk om als volwaardig kind/burger deel te kunnen nemen aan het sociale verkeer.

Behaalde zwemdiploma's zijn een goede indicatie voor zwemvaardigheid. Sinds 1998 adviseert de zwembranche het Zwem-ABC als ondergrens voor voldoende zwemvaardigheid, om veilig te water te kunnen in uiteenlopende omstandigheden.¹

Om de zwemvaardigheid op peil te houden, is het echter ook nodig om regelmatig te zwemmen (Van der Werff en Breedveld, 2013).

Recente informatie over de zwemvaardigheid van kinderen in Nederland is beschikbaar via diverse bronnen. Cijfers over de verkoop van zwemdiploma's door het Nationaal Platform Zwembaden | NRZ en uit het systeem 'Waterdicht' van VSG hebben hun voor- en nadelen.²

Via bevolkingsonderzoek is meer informatie te achterhalen over achtergrondkenmerken van betrokken kinderen. Zo'n onderzoek, de Vrijetijdsomnibus, is in 2012 door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uitgevoerd.

De mate van zwemvaardigheid is ook gepeild door het SCP in 2003 en in 2007 door het SCP en het CBS in landelijke AVO-surveys. De uitkomsten van het VTO-onderzoek zijn niet goed vergelijkbaar met de eerdere metingen uit 2003 en 2007.

In dit factsheet worden de belangrijkste uitkomsten van het VTO-onderzoek gepresenteerd.

Status zwemvaardigheid naar inkomen, stedelijkheid en etniciteit, Nederlandse bevolking 5-17 jaar (in procenten)

	Totaal	Inkomen** <23.000	Inkomen** ≥23.000	(zeer) sterk stedelijk	Niet/matig stedelijk	Autochtoon	Allochtoon
	(n=566)	(n=320)	(n=246)	(n=246)	(n=320)	(n=440)	(n=126)
Geen zwemles/niet op wachtlijst	6	9	1	9	4	3	14
Wachtlijst	0	0	0	1	0	0	1
Bezig voor A	9	12	5	12	7	7	15
Hoogste A*	14	17	8	14	14	16	9
Hoogste B*	43	41	46	36	48	44	41
Hoogste C	28	21	39	28	27	30	20

* kinderen die A of B behaald hebben, kunnen nog bezig zijn voor respectievelijk hun B en C diploma

**het gaat hier om besteedbaar inkomen, gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden

Uitkomsten: 2 op de 3 lagereschoolverlaters onvoldoende zwemvaardig

6% van de Nederlandse kinderen van 6 tot 17 jaar is niet in het bezit van een zwemdiploma, zit niet op zwemles en staat ook niet op de wachtlijst voor zwemlessen (zie figuur). Op 6- tot 7-jarige leeftijd is 43% van de kinderen nog bezig voor het A-diploma of staat hiervoor op de wachtlijst. Van de 11- tot 17-jarige kinderen heeft 6% geen zwemdiploma, 14% beschikt over een A-diploma, 47% over A en B en 34% heeft het hele Zwem-ABC doorlopen.

Volgens de standaarden die de zwembranche heeft vastgesteld is daarmee twee derde van de Nederlandse kinderen bij het verlaten van de lagere school niet voldoende zwemvaardig.

Zoals gezegd zijn er meerdere bronnen met informatie. Volgens een schatting gebaseerd op diplomaverkoopcijfers van NPZ|NRZ had in 2012 38% van de 11- tot 15-jarige kinderen het hele Zwem-ABC doorlopen en volgens de cijfers uit het VSG-Waterdicht-systeem van 2013 was dit voor kinderen in groep 6 van de basisschool 35%. Cijfers uit het AVO-onderzoek uit 2007 laten zien dat in 2007 41% van de 11- tot 15-jarigen zowel het A-, B- als C-diploma had behaald.³ Door een andere opzet van onderzoeken is echter geen eenduidige trend vast te stellen.

Zwemvaardigheid hangt samen met inkomen, stedelijkheid en etnische herkomst

De zwemvaardigheid varieert naar gelang factoren als inkomen, woonsituatie en etnische achtergronden verschillen. Bij kinderen uit gezinnen met een minder inkomen is het slechter gesteld met de zwemvaardigheid dan bij kinderen wiens ouders meer verdienen. In de eerste groep heeft 9% geen zwemdiploma en 21% een C-diploma, in de tweede groep is dat 1% en 39%⁴ (zie tabel).

Kinderen uit stedelijke gebieden beschikken eveneens minder vaak over een zwemdiploma dan kinderen uit minder stedelijke gebieden (resp. 9% en 4%). Kinderen uit stedelijke gebieden hebben even vaak een C-diploma als kinderen uit minder stedelijke gebieden, maar halen minder vaak B (resp. 36% en 48%).⁵ Allochtone kinderen hebben vaker dan autochtone kinderen geen diploma (resp. 14% en 3%) en beschikken minder vaak over een C-diploma (resp. 20% en 30%).⁶ Deze verschillen waren in het verleden ook al vastgesteld.

Wanneer inkomen met etnische herkomst gecombineerd wordt als achtergrond kenmerk (niet in tabel), is te zien dat onder kinderen uit gezinnen met een lager inkomen 13% van de allochtone kinderen geen zwemdiploma heeft, tegenover 6% van de autochtone kinderen. Voor het C-diplomabezit geldt dat er geen verschillen zijn tussen autochtonen en allochtonen met een lager inkomen.

Een op de negen A-diploma's via de school

Ouders geven aan dat 11% van de A-diploma's uitsluitend via het schoolzwemmen is gehaald.⁷ Dit aandeel ligt iets hoger in stedelijke gebieden dan in minder stedelijke gebieden.

Referentie

Van der Werff, H. & Breedveld, K. (2013) *Zwemmen in Nederland*. Utrecht/Nieuwegein, Mulier Instituut/Arko Sports Media

Noten:

1. Zie de publicatie *Zwemmen in Nederland* voor de achtergronden hiervan.
2. De NPZ|NRZ cijfers bieden geen mogelijkheid om te differentiëren naar achtergrondkenmerken. De registraties via het VSG-systeem Waterdicht zijn niet landelijk representatief.
3. Zie voor uitkomsten de SCP Rapportage Sport 2008 en de Mulier Instituut-publicatie *Zwemmen in Nederland* uit 2013.
4. Deze analyse is ook uitgevoerd op de groep kinderen van 9 jaar en ouder. In die groep hebben bijna geen kinderen zwemles meer. Die analyse geeft dezelfde verschillen te zien.
5. Deze verschillen worden iets afgezwakt als de analyse alleen wordt uitgevoerd op de groep van 9 jaar en ouder.
6. Deze verschillen veranderen niet wezenlijk als de analyse alleen wordt uitgevoerd op de groep van 9 jaar en ouder.
7. Deze vraag is niet gesteld onder kinderen die ook een C-diploma hadden behaald. Daarmee blijft een deel van de ouders/kinderen met een diploma buiten beschouwing. Om die reden moet er enige voorzichtigheid worden betracht bij het interpreteren van deze cijfers.

Verantwoording

De cijfers in dit factsheet zijn afkomstig uit de Vrijtijdsomnibus (VTO). De VTO is een onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van een steekproef uit het bevolkingsregister. Het veldwerk liep van november 2012 tot en met februari 2013. Vragen werden beantwoord via internet of via face-to-face interviews. Het onderzoek is representatief voor de bevolking van 6 jaar en ouder. Voor nadere informatie over het VTO-onderzoek, zie http://www.scp.nl/Onderzoek/Bronnen/Beknopte_onderzoeksbeschrijvingen/Vrijtijdsomnibus_VTO

In totaal zijn de vragen over zwemvaardigheid door 566 respondenten ingevuld. Voor kinderen jonger dan twaalf jaar hebben de ouders de vragenlijst ingevuld. De analyses zijn gedaan door Remko van den Dool namens het SCP. De teksten zijn opgesteld voor het Expertise Centrum Zwemonderwijs door Ester Wisse en Koen Breedveld. Met dank aan Harold van der Werff van het Mulier Instituut en Annet Tiessen-Raaphorst van het SCP voor hun commentaren op eerdere versies van dit factsheet.

Expertisecentrum Zwemonderwijs

Het Expertisecentrum Zwemonderwijs (ECZ) is opgericht in 2012 en werkt aan betere kennis over pedagogische en didactische principes van het zwemonderwijs. Het ECZ is een initiatief van Fontys Sporthogeschool, het Nationaal Platform Zwembaden | Nationale Raad Zwemdiploma's en het Mulier Instituut. Het ECZ verricht onderzoek en verspreidt kennis via publicaties en bijeenkomsten, en onderhoudt hierover contact met organisaties uit praktijk, onderwijs en wetenschap. Voor meer informatie, zie www.expertisecentrumzwemonderwijs.nl.

*Neem voor meer informatie contact op met:
Ester Wisse of Koen Breedveld*

*e.wisse@mulierinstituut.nl T 030 721 02 47
k.breedveld@mulierinstituut.nl T 030 721 02 21*

Sociaal en Cultureel Planbureau

